

Ügyiratszám: MN/26861-11/2018.

Ügyintéző: **személyes adat**

Telefonszám: **Személyes adat**

E-mail: **személyes adat**

Tárgy: az emberi méltóság tiszteletét előíró és a kirekesztésre alkalmas médiatartalmak közzétételét tiltó törvényi rendelkezések érvényesülése

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának

172/2019. (II. 12.) számú

HATÁROZATA

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: Médiatanács) a **személyes adat** által képviselt Echo Hungária TV Zrt.-vel (1149 Budapest, Angol u. 65-69., a továbbiakban: Médiaszolgáltató) szemben az Echo TV csatornán 2018. július 13-án 20 óra 35 perctől sugárzott (július 14-én 18 óra 8 perctől megismételt), és a www.echotv.hu címen elérhető Echo TV Online lekérhető médiaszolgáltatáson is megtekinthető Informátor című műsorszámmal kapcsolatban hivatalból lefolytatott eljárásában

megállapította,

hogy a Médiaszolgáltató nem sértette meg az emberi méltóság tiszteletét előíró és a kirekesztésre alkalmas médiatartalmak közzétételét tiltó törvényi rendelkezéseket.

E határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A véglegessé vált döntés ellen annak közzétételétől számított harminc napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz (továbbiakban: Bíróság) címzett, de a Médiatanácshoz – a személyesen eljáró ügyfél esetében választása szerint elektronikus vagy postai úton, a jogi képviselő által kizárólag elektronikus – benyújtott keresetlevéllel közigazgatási per indítható. A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, a halasztó hatály elrendelése a Bíróságtól azonnali jogvédelem iránti kérelem keretében kérhető. Tárgyalás tartása a felek bármelyikének kérelmére a Bíróságtól kérhető. A keresetet a Bíróság harminc napon belül bírálja el.

INDOKOLÁS

A Médiatanács állampolgári bejelentésre, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: **Ákr.**) 100. § (1) bekezdése és a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban: **Mttv.**) 167. § (1) bekezdése szerinti hatósági ellenőrzést folytatott le a Médiaszolgáltató Echo TV csatornáján 2018. július 13-án 20 óra 35 perctől sugárzott – július 14-én 18 óra 8 perctől megismételt – és a www.echotv.hu címen elérhető Echo TV Online lekérhető médiaszolgáltatáson is megtekinthető Informátor című műsorszámmal kapcsolatban.

A hatósági ellenőrzés során felmerült a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: **Smtv.**) 14. § (1) és 17. § (2) bekezdésének megsértése.

A Médiatanács az Ákr. 104. § (1) bekezdése alapján az Mttv. 182. § c) pontjában foglalt hatáskörében 2018. november 27-én – hivatalból – közigazgatási hatósági eljárást indított a Médiaszolgáltatóval szemben. A Médiatanács az Ákr. 104. § (3) bekezdésében foglaltak alapján az 1310/2018. (XI. 27.) számú, MN/26861-6/2018. ügyiratszámú végzésében értesítette a Médiaszolgáltatót az eljárás megindításáról, továbbá a hatósági ellenőrzés megállapításairól, valamint az Ákr. 5. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozattételi jogosultságáról és az Ákr. 33. §-a szerint az iratbetekintési lehetőségéről. A Médiatanács kötelezte a Médiaszolgáltatót, hogy a végzés közzétételétől számított 10 napon belül terjessze elő az ügygel kapcsolatos nyilatkozatát.

Az Mttv. 144. § (1) bekezdése értelmében a Médiatanács az Mttv.-ben foglalt eltérésekkel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) szerint jár el.

Az Ákr. 143. § (3) bekezdés b) pontja szerint, ahol a jogszabály a Ket. szabályait említi, ott azon az Ákr. szabályait kell érteni.

A Médiaszolgáltató a postai tértivevény szerint az eljárás megindításáról értesítő végzést 2018. november 30-án vette át, nyilatkozata 2018. december 11-én érkezett.

A Médiaszolgáltató előadta, hogy a vitatott műsorszám a szabálysértési törvény módosítása nyomán kialakult társadalmi vitát mutatta be.

Hivatkozott a médiarendszer feladatát rögzítő, deklaratív jellegű Smtv. 10. §-ára, valamint a lineáris médiaszolgáltatókra vonatkozó, a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségét előíró Smtv. 13. §-ára. Kifejtette, hogy a közterületeken életvitelszerűen tartózkodó fedél nélkülieket érintő jogszabály-módosítás tervezete, illetve a 2018. október 15-én hatályba lépett szabályozás a polgárok számára kiemelt jelentőséggel bír, közérdeklődésre számot tartó téma, amellyel kapcsolatban társadalmi vita alakult ki. A közönség joga, hogy tájékoztatást kapjon a szabályozást támogató, és az azt ellenzők érveiről is.

Előadta, hogy a riport eleget tett a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének, azaz megjelenítette az egymással szemben álló releváns álláspontokat:

A műsorkészítők megszólaltatták a Menhely Alapítvány képviselőjét, továbbá kiderült az adásból, hogy az Oltalom Karitatív Egyesületet is szeretnék volna megkérdezni a témáról.

A közterületen életvitelszerűen való tartózkodás tilalmát a társadalom egy jelentős része támogatja, üdvözölte a döntést, ennek közzététele nem jelentheti az emberi méltóság sérelmét. A műsorszám bemutatta az érintetteket is. Közülük egy férfi ittas állapotban volt, és trágár szavakat használt, de a műsor nem állította, hogy minden hajléktalan így él és viselkedik a járókelőkkel. Más fedél nélkülieket is megszólaltattak, akik közül többen „*kulturált hangnemben és közreműködően*” feleltek a műsorkészítők kérdéseire.

Elhangzott, hogy milyen hátrányai vannak a hajléktalanszállóknak.

Mindezek alapján a műsorszám a hajléktalanságot többféle szempontból mutatta be. A Médiaszolgáltató szerint a közönség tájékozódáshoz való joga sérült volna, ha elkendőzi a jelenség negatív oldalát. Hozzátette: fontos, hogy az ország vidéki lakosságához is

eljussanak a fővárossal kapcsolatos lényeges információk, és így ők is részt vehessenek a társadalmi vitában.

A Médiaszolgáltató a 37/1992. AB határozatra hivatkozva kijelentette, hogy a sajtó nem csak a szabad véleménynyilvánítás, hanem a tájékoztatás eszköze is. A vizsgált műsorral a véleményalkotás feltételét jelentő tájékozódást segítették. Egy oknyomozó riportban bemutatott társadalmi, politikai tárgyú vita a társadalmi fejlődés feltétele, „közéleti aktivitásra ösztönöz, társadalomformáló és személyiségalkító hatású”.

A Médiaszolgáltató végül megjegyezte, hogy a műsorban bemutatottak a valóságnak megfeleltek, és a verbális információt minden esetben az annak megfelelő képek illusztrálták.

A Médiatanács a rendelkezésre álló adatok, különösen a hatósági ellenőrzés eredményét rögzítő vizsgálati jelentés, a műsorszám megtekintése és a Médiaszolgáltató nyilatkozata alapján az alábbi tényállást állapította meg, és azt az alábbiak szerint értékelte.

A médiatartalom ismertetése

A vizsgált műsorszám 20:35:38 és 20:57:07 között került adásba, témája a budapesti közterületeken tartózkodó hajléktalanok problémája, valamint a fedél nélkülieket a számukra fenntartott ellátórendszer és infrastruktúra igénybevételére ösztönző jogszabályváltozás körül kialakult társadalmi vita ismertetése és feltárása volt.

Az adásból képeket, mondatokat felvillantó felvezető után a budapesti II. János Pál pápa tér volt látható. Elsőként egy fűvön fekvő férfit mutattak, és az alábbi szöveg hangzott el: *„Saját ürülékében fekszik ez a hajléktalan a budapesti II. János Pál pápa téren, nem ritka látvány ez erre fele. A nemrégiben felújított parkot a hajléktalanok szinte teljesen elfoglalták. Nincs is olyan pad, amit az itt élők igénybe vehetnének, mindegyiken fekszik valaki. A közterület-felügyelet pedig hiába küldi el őket, egyszerűen nem hallgatnak sem a szép szóra, sem a kérésre.”* Az utóbbi mondatok elhangzása közben is hajléktalanokat láthattak a nézők (csomagokkal, bevásárlókocsival), majd egy aluljáróban készített felvételekkel folytatódtak a képsorok. Narrációként a következő hangzott el: *„Az aluljárókban sem jobb a helyzet, a hajléktalanok szennyezett ruháival van tele minden, a matracokat a legyek lepik.”* A Keleti pályaudvarnál rögzített felvételek bejátszása közben elmondták: *„A Keleti környékét gyakorlatilag véccének használják. Ezen a fotón éppen az látszik, hogy egy hajléktalan az autók között végzi el a dolgát. Szép kis látvány, egészségére.”* A folytatásban közölte a riporter, hogy nem csak a köztisztasággal vannak problémák, hanem a hajléktalanok viselkedésével is. Egy részegnek tűnő férfi közelített a kamera felé az alábbi szavakkal: *„Vagy befejezted, vagy földhöz vágom úgy, hogy pukkan. Meg van beszélve? Adjatok pénzt!”* Ezt követően egy kerületi rendészeti autót mutattak, és a riporter elmondta: *„A fenyegetésnek az épp arra járőröző rendészek vetettek véget. Bele sem akarunk gondolni, hogy mi lett volna, ha nem sietnek a segítségünkre.”*

A narrátor közölte, hogy a Kormány belefáradt a hasonló esetekbe, ezért az Alaptörvénybe foglalta a közterületen életvitelszerű tartózkodás tilalmát.

Bajkai István képviselő kifejtette, hogy korábban nem volt kikényszeríthető a közterületen éléssel szemben való fellépés, de ezen a Parlament változtatott. A riporter az új szabályozás összefoglalásaként közölte, hogy szabálysértés lesz az utcán élni, amelynek közmunka vagy elzárás is lehet a következménye, az eljárás pedig háromszori felszólítás után indul meg. Hozzátette, nem a bírságolás a cél, hanem az, hogy a közterületen élők belássák, van számukra ellátás. Megjegyezte továbbá, hogy a közterületen tartósan élők leépülnek, emberi méltóságukban sérülnek, valamint zavarják a közterület használóit.

A riport ezt követően az új szabályozás kritikusaival foglalkozott, akik a narrátor szerint *„egyől-egyig azt hazudták, hogy a csúnya, rosszindulatú Kormány most úgy, ahogy van, betiltja a hajléktalanság intézményét”*. Ennek alátámasztására különböző hírportálokon megjelent szalagcímeket idéztek, majd a hajléktalanokkal foglalkozó szervezetekre terelődött a szó, akik a riport szerint *„csak adták alájuk a lovat”*. Ennek kapcsán megszólaltatták Aknai Zoltánt, a Menhely Alapítvány igazgatóját, aki a Kádár-korszak közveszélyes munkakerülés szabálysértéséhez hasonlította az új szabályozást, és aki szerint a jelenlegi ellátórendszerben nincs meg sem a kapacitás, sem elég férőhely az utcán élők ellátására, és először ezen kellene változtatni. Ezután – Aknai szavait cáfolandó – újra Bajkai István következett, aki elmondta, hogy igenis van elég férőhely.

Később megszólalt Breiner Péter, a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei (BMSZKI) szakmai vezetője, aki szerint pár ezertől 20 ezerig terjedően számos becslés van a közterületeken élők számáról, ugyanakkor az ellátórendszer csak azokkal találkozik, akik bemennek az intézményekbe. Breiner elmondta, hogy a leghidegebb időszakban 95 százalékos volt a rendszer telítettsége országosan, azaz soha nem volt kihasználva az összes férőhely. Majd elhangzott, hogy *„az állandóan elégedetlenkedő Menhely Alapítvány”* Vajdahunyad utcai intézményében is csak 70 százalékos a kihasználtság, pedig még csomagmegőrzőt is működtetnek. Az alapítvány munkatársa elmondta, hogy a csomagmegőrzőben van néhány üres hely, mert egy ideje fizetni kell a csomagok őrzéséért. Kiderült a továbbiakból, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat intézményeiben is csak 75 százalék körüli a kihasználtság, ahogy a BMSZKI-ban is hasonló a helyzet. A narrátor ezután összefoglalásként elmondta: *„Tehát hely az van bőven, a hajléktalanok egy része azonban egyszerűen nem hajlandó bemenni az otthonokba”*.

Bajkai István hozzátette, hogy vannak olyanok, akik *„egész egyszerűen szeretnének törvényen kívül élni, nem szeretnének bizonyos szabályokat betartani”*.

Később azzal a felvetéssel, hogy *„ez a férfi sem szereti a szabályokat”*, egy fűben fekvő embert kérdeztek meg arról, hogy bemegy-e a szállóra. Ő elmondta, hogy nem szeret ott lenni, mivel lopnak. Majd három hajléktalant, köztük egy 62 éves rokkant férfit kérdeztek arról, hogy mióta hajléktalanok, és próbáltak-e munkát keresni, valamint bemennek-e a szállóra. A férfi elmondta, hogy nem megy be, mivel ott lopnak, valamint a szálló tele van tetűvel, csótánnyal. Később egy parkban fekvő ember is megerősítette, hogy a szállóban sok a tetű és a poloska, ezért amíg lehet, oda nem mennek. Ezután egy hajléktalanszálló előtt a szállót egyébként használó férfi mondta el ugyanezt.

A következő téma a hajléktalan-ellátásra fordított költségvetési pénzek felhasználása volt. A narráció szerint a kormány milliárdokat áldoz az ellátásra. Ezt Breiner Péter is megerősítette. A narrátor kiszámolta, hogy fejenként és havonta 90 ezer forint jut az ellátásra, és felvetette, hogy hová tűnik el ez a pénz. Ezt egy, a szálló előtt álló férfival válaszoltatta meg: *„eltűnnek a pénzek”*. Ezt követően Aknai Zoltán mondta el, hogy a nappali és az éjjeli melegedőben napi 800 forint jut egy emberre, az állandó szociális otthonban több, és ott térítési díjat is fizetnek az ott lakók. Ezzel a műsor áttért arra a témára, hogy egyes intézmények pénzt kérnek az ellátásért, *„csak erről keveset beszélnek”*. A riportert elmondta, hogy vannak olyan átmeneti szállások, amelyek *„ha a hajléktalan munkát talál, fizetése 75-80 százalékát is elkéri egy ágy, vagy jobb esetben egy szobáért cserébe, esélyt sem adva a hajléktalanoknak, hogy takarékoskodjanak és integrálódjanak a társadalomba. Ilyen a volt SZDSZ-es országgyűlési képviselő, Iványi Gábor által vezetett Oltalom Karitatív Egyesület is.”* Majd kifejtették, hogy Iványi az egyesület és az általa vezetett Magyar Evangéliumi Testvérközösség (MET) köré komoly cég- és alapítványi birodalmat épített fel. Elmondták, hogy 2009-ben a MET 517 millió forintos EU-s támogatáshoz jutott, az Oltalom Karitatív Egyesület pedig 2011 óta minden évben több mint 250 millió forint közpénzt kapott és EU-s támogatást is nyert. Elhangzott, hogy Iványi családtagjai és szervezetei ingatlanokkal is rendelkeznek, illetve elmondták, hogy *„teljesen átláthatatlan ez az egész Iványi-féle*

rendszer”. Közölték továbbá, hogy szerettek volna Iványival beszélni, de nem sikerült elérniük.

Ezután Apáti Bence publicista fejezte ki egyetértését a Kormány intézkedéseivel kapcsolatban: „Visszaadja nekünk, magyar adófizető állampolgároknak a parkjainkat.”

Végül elhangzott, senki nem mondja, hogy minden hajléktalan alkoholista, beszámíthatatlan, vagy nem akar dolgozni, ugyanakkor kialakult egy réteg, amelynek megfelel az állapot, amiben él. Zárásként kijelentették, hogy a hajléktalanokat segítő civil szervezetek nem a hajléktalanok sorsa miatt aggódnak, hanem a saját érdekeiket és a pénzüket féltik, „a saját pecsenyéjüket sütögetik”.

Az Alkotmánybíróság határozatainak figyelembe vétele

Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása, amelyet 2013. április 1. napján hirdettek ki, a záró rendelkezések közé, az 5. pontba illesztette be azon rendelkezést, mely szerint az Alaptörvény hatályba lépése (2012. január 1.) előtt meghozott alkotmánybírósági határozatok hatályukat veszítik. Ugyanakkor e rendelkezés nem érinti az ezen határozatok által kifejtett joghatásokat.

Az Alkotmánybíróság az előző bekezdésben hivatkozott rendelkezéssel összefüggésben rögzítette, hogy „a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket” (13/2013. (VI. 17.) AB határozat).

A fentiekre tekintettel a hatósági döntéseknek nem lehet elsődleges alapja a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat. Ezzel együtt is, a Médiatanács döntéseiben, a vizsgált tényállás jogszerűségének mérlegelésekor a korábbi alkotmánybírósági döntések indokolását is figyelembe veheti.

Az Smtv. 14. § (1) bekezdésének értelmezése és alkalmazása a vizsgált tényállásra

Az Smtv. 14. § (1) bekezdése szerint:

„A médiaszolgáltatónak az általa közzétett médiatartalomban tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot.”

Az emberi méltóság védelmére vonatkozó médiaszabályozásbeli előírás alkalmazásának alkotmánybírósági határozatokon alapuló, bírói döntések által is megerősített médiahatósági gyakorlata van.

Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az emberi méltósághoz való jog az általános személyiségi jog egyik megnyilvánulása, mely e funkciójából eredően további nevesített jogokat is magában foglal, így például az önazonossághoz, az önrendelkezéshez való jogot, az általános cselekvési szabadságot és a magánszféra védelméhez való jogot. Alapjellegeből az is következik, hogy az emberi méltóság „Olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.” [8/1990. (IV. 23.) AB-határozat]

A 64/1991. (XII. 17.) AB-határozat szerint pedig „Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá. A méltóság az emberi léttel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, s ezért minden emberre nézve egyenlő. Az egyenlő

méltósághoz való jog az élethez való joggal egységben azt biztosítja, hogy ne lehessen emberi életek értéke között jogilag különbséget tenni. Emberi méltósága és élete mindenkinek érinthetetlen, függetlenül fizikai és szellemi fejlettségétől, állapotától, illetve attól is, hogy emberi lehetőségeiből mennyit valósított meg.”

Az Alkotmánybíróság 46/2007. (VI. 27.) határozata értelmében a Médiatanács az Smtv. 14. § (1) bekezdés érvényesülésének vizsgálata során nem egyéni jogsérelemről dönt, hanem *„annak megállapítására jogosult, hogy a műsorszolgáltató az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, és az egyes műsorainak témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi jogokban megjelenő alapvető értéket.”*

A 165/2011. (XII. 20.) AB határozat indokolása – a fentiekkel összhangban – megállapította, hogy a média *„rombolást tud végezni az emberi jogok, különösen az emberi méltóság tiszteletének kultúrájában”,* tehát e kultúra védelme lehet a médiaszabályozás célja. Ezt követően az indokolás leszögezi, hogy *„indokolt, hogy a hatóság – e jogok intézményes tartalmát érintő körben – (...) a közösség érdekében felléphessen a jogsértővel szemben.”*

A fentiek alapján a Médiatanács az Smtv. 14. § (1) bekezdésének alkalmazása során nem az egyént védi, hanem a demokratikus nyilvánosság védelme érdekében lép fel, azt hivatott biztosítani, hogy a média működése az alkotmányos keretek között maradjon.

Az emberi méltóság megsértése az egyes társadalmi csoportokat érintő véleménynyilvánítás kapcsán akkor állapítható meg, ha a műsorszám egy csoport, közösség – jelen esetben a közterületeken élő hajléktalanok – másodrendűségét hirdeti. Olyan üzenetet közvetít, arra utal, hogy e közösség tagjait nem illeti meg a minden emberre nézve egyenlő emberi méltóság, nem gyakorolhatják csorbítatlanul személyiségi jogaikat, vagyis az emberi méltóság egyenlőségét tagadja. Ugyancsak méltóságsértő a médiatartalom, ha a csoporthoz tartozó személyek emberi mivoltát kérdőjelezi meg, pusztán azon az alapon, hogy az adott közösséghez tartoznak.

A levezetett értelmezésből kiindulva a Médiatanács a jelenlegi esetben azt vizsgálta, hogy a kifogásolt médiatartalom megkérdőjelezte-e az utcákon, tereken, aluljárókban életvitelszerűen tartózkodó fedél nélküliek egyenlő emberi méltóságát vagy emberi mivoltát, kizárólag azon az alapon, hogy az adott közösséghez tartoznak.

A Médiatanács elöljáróban megállapította, hogy a vizsgált médiatartalom nagy érdeklődésre számot tartó, sokakat érintő problémával, és annak lehetséges megoldásával foglalkozott. A 21 perces összeállítás körülbelül 5 percben mutatta be a közterületeken élő hajléktalanok életvitelét, az általuk okozott állapotokat, ezen túl azonban az őket érintő – a műsor készítése idején még csak tervezetben létező – jogszabályváltozás tartalmáról, lényegéről, valamint annak várható, mind a többségi társadalom, mind a fedél nélküliek számára pozitív hatásairól szólt.

A műsorszám tehát a törvénytervezetről kialakult társadalmi vitát ismertette és egyúttal segítette, amikor az azt támogatók és az azt ellenzők érveiről egyaránt tájékoztatott, valamint bemutatta a probléma számos aspektusát.

A vizsgált adáshoz hasonló, vitás társadalmi kérdésekkel foglalkozó tartalmak vizsgálatakor – egymással versengő jogok és érdekek esetében – a vélelem a sajtószabadság elsőbbsége mellett szól. Az Alkotmánybíróság konzekvens abban, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága a társadalom demokratikus működésének garanciája, ugyanakkor az egyéni önkifejezés, a személyiség kiteljesítésének egyik alapvető eszköze is [például: 18/2004. (V. 25.) AB határozat].

A fentieket kiindulópontnak tekintve megállapította a Médiatanács, hogy az összeállítás objektíven, tárgyilagosan, valamennyi érintett csoport képviselőjét (szállón élő hajléktalant, utcán tartózkodó fedélnélkülit, hajléktalan szálló vezetőjét, törvényhozót) megszólaltatva számolt be a témáról.

Az új szabályok ismertetése mellett elhangzott, hogy a cél nem a hajléktalanokkal szembeni intézkedés, hanem annak ösztönzése, hogy az utcán élők is igénybe vegyék a számukra rendelkezésre álló infrastruktúrát, a fűtött szállásokat, a tisztálkodási lehetőséget és az egészségesebb táplálkozást. Az összeállítás egy jelentős része a férőhelyek számának feltérképezésével foglalkozott. Ennek során nem csak a törvényhozót, egy hajléktalan szálló igazgatóját és a Fővárosi Önkormányzat hajléktalanellátó szervezetének vezetőjét, de több, a szállók szolgáltatásait igénybevevő, illetve az utcát választó fedélnélkülit is megszólaltatott. Az utóbbiak az elégtelen tisztaságra és a lopásokra panaszkodtak. A műsorszám tehát megjelenítette a szállásokkal szemben felmerülő kritikát is.

Mindezek alapján a Médiatanács helyt adott a Médiaszolgáltató nyilatkozatában foglaltaknak, mely szerint a hajléktalanságot többféle szempontból mutatta be.

Az utcán élő hajléktalanok életvitelét ábrázoló, 20:37:22-től adásba került két percben a narrátor lealacsonyító kifejezéseket is használt, azonban ezek nem voltak alkalmasak arra, hogy – az egyének közötti distinkció nélkül – valamennyi hajléktalant megbélyegezzék, hiszen több megszólaló megemlítette, hogy közülük azok okozzák a bemutatott állapotokat, akik nem tartják be a szabályokat (életvitelszerűen közterületen élnek). Elhangzott továbbá a műsorszám zárásaként: *„Félreértés ne essék, senki nem mondja azt, hogy minden hajléktalan alkoholista, beszámíthatatlan, vagy, mondjuk, derogál neki a munka. Azonban az utóbbi évtizedekben kialakult a társadalomnak egy olyan rétege, akiknek tökéletesen megfelel az az állapot, amiben él.”*

A fentiek alapján az emberi méltósággal ellentétes üzenet a műsorszámban sem nyíltan, sem burkoltan nem volt tetten érhető. Az elemzett, vitás közéleti kérdéssel foglalkozó műsorszám úgy mutatta be a probléma megoldását célzó kormányzati intézkedéseket, az ezekben rejlő lehetőségeket, hogy a kényszerből utcán élő emberek ábrázolása során tiszteletben tartotta az emberi méltóságot, nem kérdőjelezte meg emberi mivoltukat, egyenlő emberi méltóságukat.

Megjegyzendő, hogy a sajtószabadság korlátozásának soha nem lehet alapja a feldolgozott téma tárgya, kizárólag a feldolgozásmód, a közvetített üzenet, és ennek lehetséges hatása. A véleménynyilvánítás szabadságából adódóan a fedélnélkülieket érintő törvénymódosítás-tervezettel foglalkozó összeállítás kellő körültekintés mellett, figyelmes szerkesztési móddal párosulva korlátozás nélkül megjelenhet bármely médiatartalomban. A közönséget ugyanis nem lehet elzárni a vitatott, feszültséget gerjesztő közéleti kérdésekkel kapcsolatos véleményektől, álláspontoktól, a közéleti vita korlátozásához nyomós társadalmi szükséglet kell.

Amiként az Mttv. 5. §-a is rendelkezik: *„a Magyarországon élőknek, illetve a magyar nemzet tagjainak tájékozódáshoz és tájékoztatáshoz fűződő joga, illetve ezzel összefüggésben a demokratikus nyilvánosság kialakulása és megerősödése kiemelkedő alkotmányos érdek.”* Ezen törvényi alapelv maradéktalan érvényesülése megkívánja, hogy csak bizonyos esetekben, így például a közösségek méltóságának védelme érdekében kerülhessen sor a társadalom széles körének érdeklődését kiváltó, fontos kérdésekről szóló viták korlátozására.

Részben megismételve a fentieket, a korlátozás alapja ez esetben sem a feldolgozott téma, hanem kizárólag annak módja, tartalma, illetve a közönségre gyakorolt káros hatása lehet.

A fentieknek megfelelően a Médiatanács megállapította, hogy a vitatott médiatartalom nem lépte át azt a tartalmi tűrésküszöböt, amely az emberi méltóság intézményes védelme érdekében a sajtószabadság korlátozását, azaz a hatósági beavatkozást indokolná.

A fentiekre tekintettel a Médiatanács megállapította, hogy a Médiaszolgáltató a műsorszám közzétételével nem sértette meg az Smtv. 14. § (1) bekezdését.

Az Smtv. 17. § (2) bekezdésének értelmezése és alkalmazása a tényállásra

Az Smtv. 17. § (2) bekezdése szerint:

„A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely vallási közösség kirekesztésére.”

A Médiatanács gyakorlatában az Smtv. 17. § (2) bekezdésében tilalmazott kirekesztést az a médiatartalom valósítja meg, amely egy adott közösség elszigeteltségét, a társadalom egyéb rétegeitől való idegenségét, különállóságát igyekszik elérni, vagy amellett érvel. Ez megvalósulhat úgy, hogy az adott médiatartalom a célzott réteggel kapcsolatos megtévesztő, sztereotip gondolatokat, véleményeket felerősíti, vagy ezt célozza, valamint úgy is, hogy a vélemény kinyilvánítója arra törekszik, hogy adott közösség tagjait megakadályozza abban, hogy alkotmányos jogait érvényesítsék. Az ilyen szándék az adott közösség tagjainak a mindenki mással egyenlő mértékben megillető méltósághoz való joga érvényesülését, érvényesíthetőségét ássa alá.

A Médiatanács megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező médiatartalom a fentebb részletesen ismertetett elemekre, közvetített üzenetekre tekintettel nem volt alkalmas arra, hogy az érintett társadalmi csoporttal, azaz az utcára kényszerült hajléktalannal kapcsolatos kirekesztő, megtévesztő, sztereotip gondolatokat, véleményeket felerősítse, illetve nem ezt célozta.

Az összeállítás vitás közéleti kérdést dolgozott fel úgy, hogy nem csupán magát a társadalmi problémát igyekezett körüljárni, de lehetséges megoldásokat is keresett. A műsorszám egésze nem a hajléktalanság többségi társadalmat érintő kellemetlenségeire fókuszált, hanem a kivezető utakra helyezte a hangsúlyt. Bemutatta ugyan az utcán életvitelszerűen tartózkodás következményeit, de ezt objektíven, a témához illeszkedő módon, és a tárgyilagos bemutatás által megkívánt mértékben tette. Ez kitűnik a hajléktalanságot ábrázoló és a tervezett törvénymódosítással foglalkozó műsorrészek arányából is: az összeállítás elején két percben mutatta be a műsorszám a budapesti közterületeken tapasztalható állapotokat, majd vágóképeken további három alkalommal, összesen három percben szerepeltek fedélnélküliek; a fennmaradó körülbelül 17 percben a meglévő infrastruktúrával (csomagmegőrzők, hajléktalanszállók) és a szabályozás várható hatásaival foglalkozott a műsor.

Összességében, az adásnak nem az volt az üzenete, hogy a fedélnélküliek nem tartoznak a társadalomhoz, illetve őket ki kell rekeszteni, hanem az, hogy a ma még utcán tartózkodók helyzetére is megoldást kell találni, amit – anyagi támogatással és megfelelő szabályozással – a kormányzat is ösztönöz.

A fentiek alapján a Médiatanács megállapította, hogy a műsorszám nem volt alkalmas arra, hogy a hajléktalanok közösségével szembeni előítéletek kialakulását eredményezze, illetve a társadalomban már létező sztereotípiákat tovább erősítse.

A Médiatanács megállapította, hogy a Médiaszolgáltató nem sértette meg az Smtv. 17. § (2) bekezdését sem.

Az eljárás során az Ákr. 124. §-a szerinti eljárási költség nem merült fel.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás az Ákr. 81. § (1) bekezdésén, a közigazgatási per indításának lehetősége az Ákr. 114. § (1) bekezdésén alapul. A közigazgatási per vonatkozásában az Mttv. 163. § (1)-(3) és a 164. § (1)-(2) bekezdései, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: **Kp.**), a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: **Pp.**) és az elektronikus ügyintézés és bizalmi szolgáltatások részletes szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: **E-ügyintézési tv.**) rendelkezései irányadóak. Az Ákr. 143. § (3) bekezdésének c) pontjában foglaltak alapján, ahol jogszabály a hatóság döntésének bírósági felülvizsgálatát említi, azon közigazgatási pert kell érteni.

A keresetlevél benyújtásának szabályait a Kp. 28. §-a, a 29. § (1) bekezdése, a 39. §-a, a 48. § (1) bekezdésének I) pontja, a Pp. 605. § (1) és 608. § (1) bekezdései és az E-ügyintézési tv. 9. § (1) bekezdése, az azonnali jogvédelemre vonatkozó rendelkezéseket a Kp. 50. §-a, a tárgyalás tartására vonatkozó kérelemről szóló tájékoztatást a Kp. 77. § (2) bekezdése tartalmazzák.

Budapest, 2019. február 12.

A Médiatanács nevében:
Dr. Karas Monika
elnök

Dr. Kollarik Tamás
hitelesítő tag

Kapják:

1. Személyes adat